

Valtuustoaloite vaihdevuosipoliklinikan perustamisesta Tampereelle perusterveydenhuollon julkisena toimintana

Tampereen kaupunginvaltuusto 15.4.2019 Maija Kajan, valtuutettu, Vihreät

Noin 48 000 tamperelaista naista elää tällä hetkellä vaihdevuosissa tai niiden jälkeistä aikaa.

Naisen munasarjojen kyky tuottaa estrogeenia huononee merkittävästi noin 45-55 vuotiaana. Estrogeenin vähyys aiheuttaa oireita, joista osa on erittäin vaikeita tai jopa naisen toimintakyvyn romahduttavia. Oireet ja niiden vaikeus vaihtelevat paljon naisesta toiseen. Tavallisimpia vaihdevuosioireita ovat lisääntynyt ärtyneisyys, masentuneisuus, itkuherkkyys, ahdistuneisuus, unettomuus, saamattomuus, nivel-, lihas-, hermo- ja jännekivut, sydämen rytmihäiriöt, lämmönsäätelyn häiriöt eli hikoilu, palelu ja kuumat aallot, uupumus, väsymys, virtsan karkailu, kuorsaus, seksuaalinen haluttomuus ja reaktioherkkyden huononeminen ja limakalvojen kuivuminen ja haurastuminen.

Yleensä nainen lähtee näiden oireidensa takia terveyskeskus- tai työterveyslääkärille. Usein lääkäri ei tule ajatelleeksi että oireet johtuvat naisen hyvinvointia ja terveyttä tukevan estrogeenin vähenemisestä elimistössä. Oireet voivat johtaa työkyvyttömyyteen, monenlaisten lääkitysten aloittamiseen, sairauslomiin, erilaisiin erikoislääkärikonsultaatioihin, kalliisiin tutkimuksiin (esimerkiksi sydämen vuorokausiseurantaan, ultraäänitutkimuksiin, rasituskokeeseen, sydänverisuonten kuvantamistutkimuksiin, röntgen- ja magneettitutkimuksiin sekä nivelten tähytystutkimuksiin).

Ärtyneisyys voi myrkyttää työyhteisön ilmapiirin ja suhteet lähimpiin ihmisiin.

Estrogeenin vähyys naisen elimistössä lisää myös monen taudin riskiä. Verenpaine ja veren kolesterol- ja triglyseriditasot nousevat, sokerinsieto heikkenee, sepelvaltimotaudin, diabeteksen, metabolisen oireyhtymän, luun haurastumisen ja dementian riski kasvaa. Näihin tauteihin käytettävien lääkkeiden tarvetta on mahdollista vähentää hyvällä hormonihoidolla. Hyvällä hormonihoidolla estrogeenin vähyden oireet saadaan kuriin ja hoidosta on myös terveydelle merkittävästi enemmän hyötyä kuin haittaa.

Vaihdevuodet ja niiden oireet ovat katastrofi tuhansille naisille Tampereella. Julkisen terveydenhuollon mitättömät valmiudet tutkia ja hoitaa vaihdevuosissaan elävää naista aiheuttaa valtavat määrät inhimillistä kärsimystä ja taloudellisia menetyksiä sekä terveydenhuollon resurssien hukkakäyttöä, turhia tutkimuksia, syyhyn pureutuvan lääkityksen sijaan oireiden hoitoon käytettäviä huonosti tehoavia lääkityksiä, sairauslomina ja ennenaikaisia eläkkeitä. On kohtuutonta että ainoastaan tarpeeksi varakkaat naiset voivat hakeutua kunnolliseen vaihdevuosihoitoon käyttäen yksityislääkäreiden kalliita palveluita. On häpeä että

julkinen terveydenhuolto ei panosta näin tavallisen ja suuria inhimillisiä ja taloudellisia menetyksiä aiheuttavien oireiden ja tautitaakan lisääntymisen diagnosointiin ja hoitoon.

Viime vuosina on saatu jonkin verran tutkimustietoa myös miesten vaihdevuosista. Miehillä on paljon samoja hormonimuutoksista johtuvia oireita kuin naisilla (ärtyisyyttä, unettomuutta, nivel- ja lihaskipuja, sydämen rytmihäiriöitä, masentuneisuutta, ahdistuneisuutta, lämmön säätelyn häiriöitä, virtsaamiseen ja seksuaalisuuteen liittyviä oireita ja kuorsaamisen pahenemista) ja niistä johtuvia lääkityksiä, tutkimuksia ja sairauslomia. Miesten oireiden tunnistaminen vaihdevuosioireiksi onnistuu harvemmin kuin naisten. Miesten on naisia vaikeampi saada oikea diagnoosi ja tarvitsemaansa hormonihoitoa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme että Tampereelle perustetaan vaihdevuosipoliklinikka perusterveydenhuollon julkisena toimintana.

Tampere 15.4.19

Maija Kajan

Anni Kumpulainen

